

Oponentský posudek rigorózní práce

Jméno diplomanta: Sandra Brožová

Téma a rozsah práce: Odpovědnost mezinárodních organizací (128 s.)

Datum odevzdání práce: 2014

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Předkladatelka práce se ve zabývá nadmíru aktuálním tématem. Tématem, které je v současné době intenzivně diskutováno Komisí OSN pro mezinárodní právo. Tématem, které se stává v současném světě integračních seskupení, na něž je přenášen výkon svrchovaných pravomocí členských států ve stále větší míře, naprosto zásadním pro zajištění fungování mezinárodního právního řádu. V současném mezinárodním právu není sporu o tom, že protiprávní jednání mezinárodní organizace vyvolává odpovědnostní následky, nebylo však vždy zcela jasné, kdo by za něj měl nést odpovědnost, zda členské státy, nebo zda mezinárodní organizace sama, nebo zda mezinárodní organizace společně s členskými státy. Možností je jistě celá řada a každý konkrétní případ mezinárodně protiprávního jednání lze posuzovat samostatně. I přesto však existují určité typové situace, které v jednání mezinárodní organizace převládají. Celou analýzu a pochopitelně i kodifikační úsilí v dané oblasti komplikuje i skutečnost, že existuje celá škála mezinárodních organizací a ne všechny disponují stejným rozsahem pravomocí. Jednotlivé mezinárodní organizace a jejich orgány navíc mají různé rozhodovací procedury a je otázkou, zda by za mezinárodně protiprávní rozhodnutí mezinárodní organizace přijaté většinou, měly odpovídat i ty státy, které hlasovaly proti protiprávnímu nebo zjevně vadnému postupu. Zcela paradoxně tomu tak skutečně může být, protože v případě, že je v mezinárodní organizaci schváleno rozhodnutí, jehož naplnění může vyvolat odpovědnostní následky, přispíval by na náhradu škody každý členský stát mezinárodní organizace bez ohledu na to, jak hlasoval. Mezinárodní organizace žije zpravidla z příspěvků, které jí na její činnosti poskytují právě členské státy, přičemž může nastat zcela paradoxní situace, když o směřování a činnosti mezinárodních organizací rozhodují státy, které na činnost mezinárodní organizace příliš nepřispívají a za jejichž chybné rozhodnutí bude nakonec platit stát, který s ním nesouhlasil, ale byl přehlasován.

Autorka práce se pochopitelně nemůže věnovat všem aspektům zvoleného tématu, ale je zjevné, že začala velmi dobře. Právě proto považuji téma za velmi vhodně zvolené. Chtěla-li by v jeho zpracování pokračovat, mohla by se z něj stát celoživotní láska nebo úděl, výběr ponechám na ní.

Práce je kromě obsáhlého úvodu a závěru rozdělena do sedmi kapitol. V první kapitole definuje autorka práce pojem mezinárodní organizace, ve druhé se zabývá subjektivitou mezinárodních organizací, třetí kapitolu věnuje obecně mezinárodněprávní odpovědnosti, čtvrtou odpovědnosti

mezinárodních organizací v různých oblastech mezinárodního práva, pátou odpovědnosti mezinárodních organizací jako kodifikačnímu tématu, šestou návrhu článků o odpovědnosti mezinárodních organizací a sedmou mezinárodní odpovědnosti v případech souvisejícího chování státu a mezinárodní organizace.

2. Náročnost tématu:

Zpracování práce vyžadovalo důkladnou analýzu relevantní judikatury a platné mezinárodněprávní úpravy. Téma práce je proto možno považovat za náročné, předkladatelka práce se musela seznámit s relevantní mezinárodní úpravou odpovědnosti v nejrůznějších oblastech mezinárodního práva, musela analyzovat základní pojmy a posoudit, zda jich lze použít na nově se formující oblast. Při analýze musela prostudovat značně rozdílné zdroje a zabývat se nejen mezinárodním právem, ale do značné míry rovněž právem EU a pochopitelně i obecně teoretickými koncepty odpovědnosti. To vše pak analyzovat a syntetizovat ve srozumitelných závěrech.

3. Hodnocení práce:

Předložená práce je systematicky členěna, autorka se drží zvolené struktury, jazyková styl a formální úroveň jsou na výborné úrovni, která zcela odpovídá požadavkům kladeným na obdobný typ prací. Při zpracování vycházela autorka z úctyhodného množství primárních a sekundárních zdrojů, které standardně cituje. Na práci je patrné zaujetí, s jakým byla zpracována. Ostatně, zaujetí zcela odpovídá naturelu zpracovatelky. Mezinárodní právo se pro ni stalo opravdovým koníčkem a jejímu přístupu odpovídá rozsah, obsah a celková úroveň zpracování, to vše je na úrovni dosahující nároků kladených na kvalifikační práce o stupeň vyšší.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Jak je uvedeno již výše, práce je po formální i obsahové stránce zpracována skutečně nadstandardně. Nelze k ní mít žádné zvláštní připomínky, s ohledem na doporučený rozsah rozhodně bohatě postihuje to, co mohlo být od rigorózní práce očekáváno.

Při obhajobě by autorka práce mohla vysvětlit, jakou povahu mají celní unie nebo zóny volného obchodu, resp. zda lze tyto entity považovat za mezinárodní organizace.

Jak zajistit, aby stát nenesl břemeno vyplývající z přiznané náhrady škody za mezinárodně protiprávní jednání mezinárodní organizace, přijaté rozhodnutím proti kterému hlasoval?

Existuje např. v OSN mechanismus, který by mohl hlavním přispěvatelům na její činnost zajistit efektivní kontrolu nad každodenní rozhodovací praxí. Tím nemám na mysli rozhodování o zásadních otázkách v Radě bezpečnosti.

5. Doporučení:

Závěrem nezbyvá než uvést, že práci hodnotím velmi kladně, doporučuji ji proto k ústní obhajobě.

V Praze dne 14. září 2014

Vladimír Balaš